

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

MAL-hankekortit

Tämä aineisto on tarkoitettu MAL-sopimusluonnoksen 18.12.2023 liikenneteemojen tausta-aineistoksi ja siten hyödynnettäväksi kuntien ja valtion välisissä MAL-sopimusneuvotteluissa sekä seudun sisäisessä valmistelussa.

Aineisto on laadittu kaupunkiseudun yhteistyössä olemassa olevaa tietopohjaa hyödyntäen.

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä ja seudun kunnat täsmentävät MAL-hankekorttien sisältöjä tarvittaessa neuvottelujen edetessä ja mikäli muuten tunnistetaan täydennys- ja korjaustarpeita.

Versio 2.1.2023.

Sisällysluettelo

Tiivistelmätaulukot

3. Prioriteettitaulukko: rahoituksen valtio-osuudet
4. Prioriteettitaulukko: kokonaiskustannukset
5. Suunnitteluhankkeina edistettävät valtakunnalliset hankkeet

Hankekortit

6. Seudullisen raitiotien suunnittelu ja toteutus
7. Pyöräliikenteen seudullisen pääverkon kehittämisspaketti
8. Liikenne 12 -suunnitelman mukainen joukkoliikennetuki
9. Kestävän ja turvallisen liikkumisen kehittämisspaketti
10. Liikennejärjestelmäsuunnittelun, -työn ja -tutkimuksen resursointi
11. Nokian matkakeskuksen toteutus
12. Etelän suunnan lähijuna: Sääksjärven seisakkeen suunnittelu ja toteutus
13. Idän suunnan lähijuna: Messukylän ja Ruutanan seisakkeiden sekä Oriveden keskustan sähköistyksen ja seisakekehityksen suunnittelu ja toteutus
14. Prioriteettiluokan 3 hankkeiden sekä kansallisesti merkittävien liikenne 12 -suunnitelman ja investointiohjelman kautta rahoitettavien hankkeiden suunnittelu yhteistyö
15. Seudun pitkän jänteen seisakeverkon kehittämiseen tähtäävä selvitys- ja suunnittelu yhteistyö sekä valikoitujen 2. vaiheen seisakkeiden esisuunnitelmat.
16. Runkobussiliikenteen kehittämisspaketti
17. Ylöjärven seisakkeen toteutus, sis. puuterminaalien siirto
18. Vt 12 ja kt 65 liikennejärjestelyt Hiedanrannan kohdalla
19. Strategisesti merkittävien hankkeiden ketjuuntuvat investoinnit
20. Liityntäpysäköinnin kehittäminen

PRIORITEETTI	STRATEGISESTI MERKITTÄVÄT KEHITYSHANKKEET	KESKISUURET INFRASTRUKTUURIHANKKEET	KUSTANNUSTEHOKKAAT KEHITYSHANKKEET	JOUKKOLIIKENTEN TUKI	LIIKENNEJÄRJESTELMÄTYÖN TUKI
1	Seudullisen raitiotien suunnittelu ja toteutus: - Pirkkala-Linnainmaa suunnittelu ja Toteutus (Hankesuunnitelma) (30%) 100 M€ - Lielähti-Ylöjärvi suunnittelu (30%) 3,5M€	Pyöräliikenteen seudullisen pääverkon kehittämispaketti (seutuselvitys 2023) 5M€	Kestävän ja turvallisen liikkumisen edistäminen, MAL-rahoitus 5M€	Liikenne 12 -suunnitelman mukainen joukkoliikennetuki. 29M€	Liikennejärjestelmäsuunnittelun, -työn ja -tutkimuksen resursointi 1M€
2	Nokian asemakeskuksen suunnittelu ja toteutus (50%) (hinta-arvio noin) 5M€				<p>Kuvattu seudulla priorisoitujen hankkeita ja ruudussa kuvatun tehtävän toteutuksen valtio-osuuksia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategisesti merkittävien hankkeiden osalta esitetyt kustannukset jakautuvat useamman MAL-kauden ajalle. - Sitoutuminen koko hankkeen toteuttamiseen keskeistä. - Prioriteettiluokan 3 hankkeista tavoitteena käynnistää suunnittelu sopimuskaudella 2024-2027. Esitetyt kustannukset sisältävät myös toteutuksen valtio-osuuden. <p>Muiden teemojen (keskisuuret ja kustannustehokkaan kustannushankkeet sekä joukkoliikenteen ja liikennejärjestelmätyn tuki) kustannukset kuvaavat yhden sopimuskauden valtio-osuuksia.</p>
	Etelän suunnan lähijuna: Sääksjärven aseman suunnittelu ja toteutus (50%) 3-6M€				
	Idän suunnan lähijuna: Messukylän (n.10M€) ja Ruutanen (n.10-16M€) seisakkeiden sekä Oriveden keskustan sähköistyksen (ja seisakkeen) suunnittelu ja toteutus (n.2M€) (50%) Yht. n.13M€	Keskisuuren joukkoliikenteen kehittämispaketti (vaihtopysäkit, tie- ja katujärjestelyt, liityntäpysäköinti) 5M€			
	Prioriteettiluokan 3 hankkeiden sekä kansallisesti merkittävien liikenne 12 -suunnitelman ja investointiohjelman kautta rahoitettavien hankkeiden suunnittelu yhteistyö n. 2,5M€				
Seudun pitkän jätteen seisakeverkon kehittämiseen tähtäävä selvitys- ja suunnittelu yhteistyö sekä valikoitujen 2. vaiheen seisakkeiden esisuunnitelmat. n. 0,5M€					
3	Ylöjärven seisakkeen toteutus, sis. puuterminaalin siirto (50%) (12M€)	Strategisesti merkittävien hankkeiden ketjuuntuvat investoinnit (50%) 5-10M€			
	Vt 12 ja kt 65 liikennejärjestelyt Hiedanrannan kohdalla, toteutus (50%) (65M€)	Liityntäpysäköinnin kehittäminen 5-10M€			

Prioriteettiluokka 1 pitää sisällään seudun yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta erityisen vaikuttavia toimenpiteitä sekä toimia, joiden toimeenpanolla voidaan kustannustehokkaasti ja monipuolisesti vaikuttaa kuntien, seudun ja valtion mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Valtion sitoutuminen hankkeiden **toteutukseen** on kriittistä kehityksen kannalta.

Prioriteettiluokan 2 toimenpiteet pitävät sisällään seudun yhdyskuntarakenteeseen ja joukkoliikennejärjestelmään merkittävästi vaikuttavia hankkeita sekä niiden suunnittelua. Valtion sitoutuminen hankkeiden suunnitteluun ja nimettyjen hankkeiden toteutukseen on kriittistä kehityksen kannalta.

Prioriteettiluokan 3 toimenpiteet pitävät sisällään seudun yhdyskuntarakenteeseen ja joukkoliikennejärjestelmään merkittävästi vaikuttavia hankkeita. Valtion sitoutuminen hankkeiden **suunnitteluun** on kriittistä kehityksen kannalta.

MAL- sopimuskausien 2024-2027 ja 2028-2031 välillä prioriteetti lista kehityy, kun nykyhetkessä suunnitteluhankkeina edistettävien prioriteettikorin 3 hankkeiden toteutuksen tarve tulee lähemmäs ja kun seudun liikennejärjestelmä kehittyä.

Priorisoitujen hankkeiden määrätietoinen ja etupainoinen kehittäminen on oleellista sopimuskausien rahoitustasapainoin mahdollistamiseksi. Nyt esitettyjen karkeiden kustannusarvioiden pohjalta rahoitustarpeen suhde kausien välillä on n. 35/65.

HUOM. Taulukossa esitetään vain MAL-sopimusten avulla edistettäviä hankkeita. Esitettyjen hankkeiden lisäksi ja vaikuttavuuden mahdollistamiseksi seudulla on tarpeita myös kansallisen tason päätöksillä ja suunnitteluinstrumenteilla rata- ja tieverkolla toteutettaviin hankkeisiin.

PRIORITEETTI	STRATEGISESTI MERKITTÄVÄT KEHITYSHANKKEET	KESKISUURET INFRASTRUKTUURIHANKKETE	KUSTANNUSTEHOKKAAT KEHITYSHANKKEET	JOUKKOLIIKENTEN TUKI	LIIKENNEJÄRJESTELMÄTYÖN TUKI
1	Seudullisen raitiotien suunnittelu ja toteutus: - Pirkkala-Linnainmaa suunnittelu ja Toteutus (Hankesuunnitelma) (30%) 333 M€ - Lielähti-Ylöjärvi suunnittelu (30%) 10,5M€	Pyöräliikenteen seudullisen pääverkon kehittämispaketti (seutuselvitys 2023) 10M€	Kestävän ja turvallisen liikkumisen edistäminen, -rahoitus 10M€	Liikenne 12 -suunnitelman mukainen joukkoliikennepalvelu 200M€	Liikennejärjestelmäsuunnittelun, -työn ja -tutkimuksen resursointi 2M€
2	Nokian asemakeskuksen suunnittelu ja toteutus (50%) (hinta-arvio noin) 10M€			Kuvattu hankkeiden kokonaiskustannuksia , joita jaetaan kuntien ja valtion kesken. - Strategisesti merkittävien hankkeiden osalta esitetyt kustannukset jakautuvat useamman MAL-kauden ajalle. - Sitoutuminen koko hankkeen toteuttamiseen keskeistä. • Prioriteettiluokan 3 hankkeista tavoitteena käynnistää suunnittelu sopimuskaudella 2024-2027. Esitetyt kustannukset sisältävät myös toteutuksen • Muiden teemojen (keskisuuret ja kustannustehokkaan kustannushankkeet sekä joukkoliikenteen ja liikennejärjestelmätyön tuki) kustannukset kuvaavat yhden sopimuskauden kokonaiskustannuksia.	
	Etelän suunnan lähijuna: Sääksjärven aseman suunnittelu ja toteutus (50%) 6-12M€				
	Idän suunnan lähijuna: Messukylän (n.10M€) ja Ruutanen (n.10-16M€) seisakkeiden sekä Oriveden keskustan sähköistyksen (ja seisakkeen) suunnittelu ja toteutus (n.2M€) (50%) Yht. n.25M€	Keskisuuren kulkobussiliikenteen kehittämispaketti (vaihtopysäkit, tie- ja katujärjestelyt, liityntäpysäköinti) 10M€			
	Prioriteettiluokan 3 hankkeiden sekä kansallisesti merkittävien liikenne 12 -suunnitelman ja investointiohjelman kautta rahoitettavien hankkeiden suunnitteluyhteistyö n. 5M€				
	Seudun pitkän jätteen seisakeverkon kehittämiseen tähtäävä selvitys- ja suunnitteluyhteistyö sekä valikoitujen 2. vaiheen seisakkeiden esisuunnitelmat. n. 1M€				
3	Ylöjärven seisakkeen toteutus, sis. puuterminaalin siirto (50%) (15M€)	Strategisesti merkittävien hankkeiden ketjuuntuva investointi (50%) 10-20M€			
	Vt 12 ja kt 65 liikennejärjestelyt Hiedanrannan kohdalla, toteutus (50%) (130M€)	Liityntäpysäköinnin kehittäminen 10-20M€			

Prioriteettiluokka 1 pitää sisällään seudun yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta erityisen vaikuttavia toimenpiteitä sekä toimia, joiden toimeenpanolla voidaan kustannustehokkaasti ja monipuolisesti vaikuttaa kuntien, seudun ja valtion mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Valtion sitoutuminen hankkeiden **toteutukseen** on kriittistä kehityksen kannalta.

Prioriteettiluokan 2 toimenpiteet pitävät sisällään seudun yhdyskuntarakenteeseen ja joukkoliikennejärjestelmään merkittävästi vaikuttavia hankkeita sekä niiden suunnittelua. Valtion sitoutuminen hankkeiden toteutukseen ja nimettyjen hankkeiden toteutukseen on kriittistä kehityksen kannalta.

Prioriteettiluokan 3 toimenpiteet pitävät sisällään seudun yhdyskuntarakenteeseen ja joukkoliikennejärjestelmään merkittävästi vaikuttavia hankkeita. Valtion sitoutuminen hankkeiden **suunnitteluun** on kriittistä kehityksen kannalta.

MAL- sopimuskausien 2024-2027 ja 2028-2031 välillä prioriteetti lista kehittyy, kun nykyhetkessä suunnitteluhankkeina edistettävien prioriteettikorin 3 hankkeiden toteutuksen tarve tulee lähemmäs ja kun seudun liikennejärjestelmä kehittyy.

Priorisoitujen hankkeiden määrätietoinen ja etupainoinen kehittäminen on oleellista sopimuskausien rahoitustasapainoin mahdollistamiseksi. Nyt esitettyjen karkeiden kustannusarvioiden pohjalta rahoitustarpeen suhde kausien välillä on n. 35/65.

HUOM. Taulukossa esitetään vain MAL-sopimusten avulla edistettäviä hankkeita. Esitetyt hankkeiden lisäksi ja vaikuttavuuden mahdollistamiseksi seudulla on tarpeita myös kansallisen tason päätöksillä ja suunnitteluinstrumenteilla rata- ja tieverkolla toteutettaviin hankkeisiin.

MAL-SOPIMUKSEN POHJALTA SUUNNITTELUHANKKEINA EDISTETTÄVÄT, LIIKENNE 12 -SUUNNITELMAN PÄIVITYKSESSÄ HUOMIOITAVAT VALTAKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄT HANKKEET

Pääradan kehittämissuunnittelu lähi- ja kaukojunien henkilöliikenteen sekä tavaraliikenteen tarpeet huomioiden:
Tampere-Helsinki ja Tampere-Seinäjoki

VT 9 -kehittäminen liikenneturvallisuuden parantamiseksi

Järjestelyratapihan siirron suunnittelu yhdyskuntarakenteen kehittämiseksi ja kansallisen logistisen solmun mahdollistamiseksi

Tampere-Pori-radon suunnittelu lähi- ja kaukojunien henkilöliikenteen sekä tavaraliikenteen tarpeet huomioiden

VT3 -kehittämiseen kytkeytyvä suunnittelu elinvoima-alueiden ja seudun saavutettavuuden kehittämiseksi

VT12 kehittäminen valtakunnallisen poikittaisyhteyden ja seudun satamayhteyden kehittämiseksi

Lentokentän ja lentokenttäyhteyksien (kehä2) kehittäminen kansainvälisen saavutettavuuden ja turvallisuusklusterin kehittämiseksi.

Seudun ja valtion yhteistyö logistiikan ja tavaraliikenteen edellytysten pitkäjänteiseksi selvittämiseksi ja suunnittelemiseksi sekä kytkemiseksi seudun kestävän liikenteen järjestelmään (TEN-T + SUMP)

Seudullisen raitiotien suunnittelu ja toteutus

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

- A) Pirkkala-Linnainmaa -raitiotien toteutussuunnittelu ja rakentaminen (30 %)
- Jo tehty hankesuunnitelma sekä allianssin hankintavaiheen suunnittelu sekä allianssin hankinnan toteuttaminen
 - Allianssin kehitysvaihe 4.10.2023–30.9.2024, päätöksenteko rakentamisesta 10/2024 alkaen, mahdollinen rakentaminen 2025–2028
- B) Lielähti-Ylöjärvi -ratahaaran suunnittelu ja rakentaminen (30 %)
- Jo tehty tarkentava yleissuunnitelma (2022).
 - Hankesuunnitelman laatiminen arvioitu toteutuvaksi aikaisintaan vuosina 2025–2026, toteutussuunnittelu 2027–2028 ja rakentaminen 2029–2032

Suunnittelu ja toteutusvalmius

- A) Hankesuunnitelma toteutettu ja hyväksytty Tampereen ja Pirkkalan valtuustoissa 24.4.2023, allianssin hankintavaihe valmistunut. Allianssisopimus ja kehitysvaiheen tilaus allekirjoitettu 4.10.2023.
- B) Tarkentava yleissuunnitelma toteutettu ja hyväksytty Tampereen kaupunginhallituksessa 6.2.2023 ja Ylöjärven valtuustossa 13.2.2023.

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024–2027 ja 2028–2031

- A) 2024–2027 n. 168 miljoonaa, josta valtion osuus n. 50 miljoonaa, kattaen jo tehdyn suunnittelun, hankintavaiheen suunnittelun sekä toteuttamisen käynnistämisen. 2028–2031 n. 165 miljoonaa, josta valtion osuus n. 50 miljoonaa kattaen rakentamisen loppuun saattamisen.
- B) 2024–2027 valtionosuus yhteensä n. 0,5 miljoonaa kattaen jo toteutetun yleissuunnittelun valtionosuuden (170k) ja hankesuunnittelun (n.300k) sekä hankintavaiheen suunnittelun. (2028–2031 valtionosuus n.3 miljoonaa kattaen toteutussuunnittelun.

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

Pirkkala-Linnainmaa raitiotien kehittäminen on tunnustettu Pirkkalan haaralla jo nykytilanteen kysynnällä perustelluksi joukkoliikenteen muodoksi, mutta se mahdollistaa myös yhdyskuntarakenteen merkittävän tiivistämisen ja kasvun kestäväen vastaanottamisen, mikä lisää hankkeen kannattavuutta. Linnainmaan haara mahdollistaa merkittävän aluekeskuksen sekä valtatie autoliikenteen kytkemisen tehokkaaseen joukkoliikenteeseen sekä uuden merkittävän aluekehittämisen käynnistämisen.

Lielähti-Ylöjärvi raitiotie mahdollistaa uutta merkittävää aluekehittämistä.

Kunnat päättävät rakentamisesta syksyllä 2024. Valtion osallistuminen tunnustettu toteuttamisen edellytykseksi.

Kytkeä MAL-sopimukseen 2019–2023

A) Hanketta on suunniteltu MAL-sopimuksen mukaisesti. Esitetty rahoitustarve pohjaa toteutettuun suunnitteluun.

B) Hanketta on suunniteltu MAL-sopimuksen mukaisesti. Esitetty rahoitustarve pohjaa toteutettuun suunnitteluun.

Kytkeä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

A) Raitiotien vaikutuspiirissä (800 m etäisyydellä suunnitelluista pysäkeistä) on nykytilassa 26000 asukasta ja 18300 työpaikkaa. Raitiotien vaikutuspiiriin on arvioitu uuden kaavoitettavan maankäytön myötä toteutuvan vuoteen 2050 mennessä 54900 asukasta ja 23800 työpaikkaa. Raitiotie mahdollistaa merkittävän tiivistysrakentamisen mm. Pirkkalan Suupan kuntakeskuksessa ja Partolan aluekeskuksessa ja Tampereella itäisellä ratahaaralla nykyisen golf-kentän alueella ja Linnainmaan aluekeskuksessa.

B) Raitiotien vaikutuspiirissä (600 m etäisyydellä suunnitelluista pysäkeistä) on nykytilassa 4100 asukasta ja 4300 työpaikkaa. Raitiotien vaikutuspiiriin (600 m etäisyydelle pysäkeistä) on arvioitu uuden kaavoitettavan maankäytön myötä toteutuvan vuoteen 2050 mennessä 21 100 asukasta ja 10 400 työpaikkaa. Raitiotie mahdollistaa merkittävän aluekehittämisen joukkoliikenteen reitille Tampereen Lielähdessä, Ylöjärven Teivossa, Mäkkylässä, Soppeenmäellä sekä vanhan Kuruntien varrella.

Kytkeä liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

A) Raitiotie mahdollistaa yhden seudun liikennöidyimmän joukkoliikenteenrunkoreitin kapasiteetin ja palvelutason merkittävän lisäämisen. Raitiotien toteuttaminen edellyttää sitä palvelevan varikon toteuttamisen.

B) Raitiotie mahdollistaa yhden seudun liikennöidyimmän joukkoliikenteen runkoreitin kapasiteetin ja palvelutason merkittävän lisäämisen. Ratkaisu kytketään muuhun liikennejärjestelmän kehittämiseen tarkemmassa suunnittelussa.

Pyöräliikenteen seudullisen pääverkon kehittämispaketti

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

Pyöräliikenteen olemassa olevan seudullisen pääverkon parantaminen vastaamaan määriteltyä tavoitetilaa sekä pienten yhteyspuutteiden uusinvestoinnit. Verkon kehittämisestä osa voidaan/tulee toteuttaa muiden hankkeiden mm. raitiotiekehittämisen yhteydessä, ja osa toteuttaa itsenäisinä hankkeina. Uusinvestointeja mm. ratojen varsille on perusteltua toteuttaa pidemmällä jännteellä itsenäisinä tai jo aiemmin kehittämishankkeiden yhteydessä. MAL-sopimuksen avulla tavoitellaan kehittämistä nopealla jännteellä toteutettavissa kohteissa, joita on tunnistettu seudun suunnittelussa.

Suunnittelu ja toteutusvalmius

Pyöräliikenteen pääverkon kehittäminen on tunnistettu keskeiseksi toimenpiteeksi pyöräilyn lisäämiseksi ja edelleen seudun liikenteen päästövähennystavoitteeseen vastaamiseksi seudun kaävelyn ja pyöräliikenteen kehittämisohjelmassa (2021). Seudun pääpyöräilyverkon kehittämissuunnittelua on tehty seututoimiston, kuntien ja ELY-keskuksen yhteistyössä (2022). Seudulla on olemassa pääverkon tavoitetilaa, nykytilakuvauksella sekä hankekorit kehittämiskohteista (2023).

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024–2027 ja 2028–2031

2024–2027 Merkittäviä kehittämistarpeita sisältävien osuuksien parantaminen ja toteuttaminen niissä kohteissa, joita ei edistetä muiden hankkeiden yhteydessä kustannusarvio on kokonaisuudessaan 11,1 miljoonaa euroa. Parannettavasta osuudesta n. 55% on kuntien verkolla 45% katuverkolla, jolloin valtio-osuus 5M€. Parannettavat osuudet määritetään tarkemmin seudun liikennejärjestelmätyössä.

2028–2031 Kehittämistä toimeenpannaan vastaavalla summalla, kohdentuen muille osuuksille.

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

Tampereen kaupunkiseudun liikennejärjestelmätyössä tavoitellaan pyöräliikenteen osuuden kaksinkertaistamista vuoden 2021 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Tavoite mahdollistaa seudun päästövähennystavoitteiden saavuttamisen. Pyöräliikenteen infra on tavoitteen saavuttamisen keskeinen toimenpide, joka samalla myötävaikuttaa muun liikennejärjestelmän toimivuuteen, keskusten viihtyisyyteen, terveellisyyteen ja turvallisuuteen sekä tuo muuntojoustavuutta tulevaisuuden teknologioiden (vrt. sähköpotkulaudat) hyödyntämiseen.

Tampereen seudulla on määritetty kaupunkiseudun kuntien ja ELY:n yhteistyössä valtakunnallisen suunnitteluohjeen mukainen seudullisen pääverkon tavoitetilaa, inventoitu verkko ja määritetty kehitystarpeet, johon tavoite valtion osallistumiseksi pohjaa.

Valtion osallistuminen on keskeistä tavoitteiden mukaisen kehityksen mahdollistamiseksi. Hankkeiden toteuttamisella on edellytyksiä osaltaan tukea eriytymisuhan alla olevien alueiden kehitystä ja siten ehkäistä segregatiota.

Kytkeä MAL-sopimukseen 2019–2023

Kävelyn ja pyöräliikenteen kehittämisohjelma laadittu sopimuksen mukaisesti. Pyöräliikenteen kehittäminen tunnistettu keskeisenä toimenpiteenä. Kehittämisohjelman toimeenpano käynnistetty seudullisen pääverkon ja kehittämiskohteiden määrittelyllä. MAL-sopimukseen esitetty rahoitustarve pohjaa toteutettuun seudulliseen yhteistyöhön ja suunnitteluun.

Kytkeä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

Rakennesuunnitelman 2040+ mukaisessa ratkaisussa seudun keskuskeskukset kytkeytyvät toisiinsa kestävästä liikkumisen laatuikäytävillä. Seudun tavoitteellinen pääpyöräilyverkko on laadittu samasta lähtökohdista noudattaen valtakunnallista pyöräliikenteen suunnitteluohjetta, jossa pääreitit kulkevat keskuksista pääkeskukseen. Laadukkaat pyöräliikenteen yhteydet mahdollistavat erottelun jalankulusta mikä myötävaikuttaa keskusten viihtyisyyden ja turvallisuuden kehitykseen.

Kytkeä liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

Pyöräliikenteen lisääminen mahdollistaa monipuolisesti liikenteelle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Liikenne 12 -suunnitelman mukainen joukkoliikennetuki

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

Liikenne 12 –suunnitelman mukaisesti valtio ja kunnat lisäävät merkittävästi suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen rahoitusta vuodesta 2025 alkaen. Valtion panostus suurten kaupunkiseutujen tukeen kolminkertaistuu esityksen mukaisesti. Joukkoliikenteen tarjonnassa painotetaan erityisesti raideliikennettä ja muuta runkoliikennettä. Rahoituksen kohdentamisesta sovitaan tarkemmin valtion ja kuntien välisissä MAL-sopimuksissa.

Lisäksi Liikenne 12 –suunnitelman mukaisesti jatketaan ilmastoperusteisen joukkoliikennetuen myöntämistä.

Suunnittelu ja toteutusvalmius

Kaupunkiseutu on käynnistänyt voimakkaan panostamisen joukkoliikennetukeen aiemman MAL-sopimuskauden yhteydessä. Kaupunkiseudun kuntien joukkoliikennetuki oli vuonna 2019 noin 18 milj. eur vuodessa ja vuonna 2023 tuki tulee olemaan noin 35 milj. eur.

Ratikan laajeneminen seudulliseksi, lähijunaliikenteen rahoitusmenojen kasvu ja bussiliikenteen palvelutarjonnan merkittävä kehittäminen sekä viime vuosien voimakas kustannustason nousu edellyttävät joukkoliikennetuen kasvattamista merkittävästi MAL –sopimuskausilla.

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024-2027 ja 2028-2031

Molemmille MAL-kausille valtion joukkoliikennetukea Liikenne12 suunnitelman esityksen mukaisesti 23,1 milj.euroa suurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tukeen sekä 5,6 milj.euroa ilmastoperusteista tukea. Vuotuinen tuki yhteensä olisi noin 7,2 milj.euroa.

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

Kaupunkiseutu on panostanut voimakkaasti 2020-luvun alusta joukkoliikenteen kehittämiseen rakentamalla ratikan, rahoittamalla lähijunaliikenteen tarjontaa sekä kehittämällä kilpailukykyistä bussiliikennettä samanaikaisesti toteutuneen kustannustason voimakkaan nousun lisäksi. Kaupunkiseudun oma panostus joukkoliikenteeseen on lähes kaksinkertaistunut MAL-kauden 2019-2023 aikana. Panostus on aikaansaanut positiivisen kierteen, mikä näkyy joukkoliikenteen matkustuksen voimakkaana kasvuna. Tällä hetkellä Tampereen kaupunkiseudulla ollaan yli 20 prosenttia edellä vuoden 2019 matkustajamääriä. Positiivisen kierteen jatkaminen edellyttää, että matkustuksen kasvuun vastataan tarjonnan lisäämisellä mikä puolestaan johtaa lisäkasvuun. Joukkoliikenteen kulkutapaosuuteen edellytetään merkittävää kasvua liikenteen päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi.

Kytkeä MAL-sopimukseen 2019-2023

Aiemmassa MAL-sopimuksessa on valtio osoittanut henkilöliikenteen palveluiden järjestämisen kustannuksiin avustusta koko sopimuskaudelle 7,7 milj.eur (1,925 milj. eur / v). Lisäksi valtio on osoittanut ilmastoperusteista joukkoliikenteen rahoitusta 5,6 milj.eur koko sopimuskaudelle (1,4 milj. eur/v) edistämään MAL-sopimuksessa sovittuja toimenpiteitä. Yhteensä tukea on ollut koko sopimuskaudella 13,3 milj. eur (3,325 milj.eur/v).

Kytkeä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

Valtion avustus edistää kattavamman ja kilpailukykyisemmän joukkoliikennepalvelun toteuttamisen.

Kytkeä liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

Valtion avustus kohdistuu suoraan joukkoliikenteen palvelujen järjestämiskustannuksiin. Joukkoliikenteen järjestämisen kustannukset ovat Tampereen kaupunkiseudulla 105 milj. eur vuodessa (TA 2024) kuntien subvention ollessa 40 %.

Kestävän ja turvallisen liikkumisen kehittämispaketti

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

MAL-sopimuksessa määritettävää valtion tukea kohdennetaan seudun liikennejärjestelmätyöryhmän päätöksillä kestävää ja turvallista liikkumista tukeviin pieniin ja kustannustehokkaisiin kehittämishankkeisiin, kuten keskustojen ja koulujen ympäristöjen liikenneturvallisuuden kehittämiseen sekä teiden ja katujen pistemäisiin turvallisuushankkeisiin, liityntäpysäköintiin (pienet kohteet) sekä liikkumisen ohjaukseen. Rahoitusta kohdennetaan seudun kuntien ja valtion yhdessä tunnistamiin toteutushankkeisiin mm. kestävä ja turvallisen liikkumisen suunnitelman pohjalta. Valtio-osuus eri hankkeissa voi vaihdella valtion-osallistumisedellytysten mukaan. Seurannassa tarkastellaan liikennejärjestelmätyöryhmässä sovittuihin kehittämiskohteisiin kohdennettua kunta ja valtio rahoitusta kokonaisuutena. Kohteiden suunnittelua toteutetaan kuntien ja valtion omalla rahoituksella.

Suunnittelu ja toteutusvalmius

Hankkeiden suunnittelu ja toteutusvalmius vaihtelevat. Rahoitus kohdennetaan lähtökohtaisesti jo tunnistettujen sekä suunnitteluvaiheeltaan hyvien hankkeiden toimeenpanoon. Liikennejärjestelmätyöryhmän erillisillä päätöksillä vaiheittain MAL-sopimuksen aikana.

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024-2027 ja 2028-2031

Kunnat 5 M€ ja valtio 5M€. Valtio- ja kunta-osuudet seudullisesti merkittäviksi tunnistettavissa kohteissa vaihtelee 0-100% välillä.

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

Seudun kuntien ja ELY:n yhteistyössä laatimassa kestävä ja turvallisen liikkumisen suunnitelmassa on tunnistettu paljon liikenneympäristöön liittyviä kehittämistarpeita.

Valtion avustus teemojen kehittämiseen keskeistä. Hankkeiden toteuttamisella on edellytyksiä osaltaan tukea eriytymisuhan alla olevien alueiden kehitystä ja siten ehkäistä segregatiota.

Kytkeä MAL-sopimukseen 2019-2023

Aiemman MAL-sopimuksen rahoitus 3,95€ on avulla on toimeenpantu kehittämishankkeita ja suunnittelua liikennejärjestelmätyöryhmän tunnistamissa kohteissa. Rahoitus on mahdollistanut mm. pyöräteiden, liityntäpysäköinnin, liikenneturvallisuuden kehittämistä. Rahoituksen kohdentamiseksi on määritetty yhteiset periaatteet. MAL-rahoitusta hyödyntäen on laadittu ELY:n ja kuntien yhteistyössä kestävä ja turvallisen liikkumisen suunnitelma (2024), jonka yhteydessä tunnistettu liikenneympäristöön liittyviä kehittämistarpeita.

Kytkeä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

Hankkeet edistävät kustannustehokkaasti rakennetun ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta.

Kytkeä liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

Pienet ja kustannustehokkaat hankkeet tukevat merkittävien investointien hyötyjen ulosmittaamista sekä liikennejärjestelmän päivittäistä käyttöä.

Liikennejärjestelmäsuunnittelun, -työn ja -tutkimuksen resursointi

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

Seudun liikennejärjestelmäyhteistyön fasilitoinnin, -suunnittelun ja tutkimuksen resursointi.

- Laaditaan seudullinen SUMP-suunnitelma ja täydennetään siihen liittyvää seudullista tietopohjaa mm. logistiikkaan liittyen.
- Koordinoidaan seudun lähijunaliikenteen, pyöräliikenteen, teknologioiden ja palvelujen kehittämissyhteistyötä sekä toimeenpanoa.
- Kehitetään seudun liikennesuunnittelun tietopohjaa ja työkaluja.

Suunnittelu ja toteutusvalmius

Seudulla on tehty säännöllistä liikennejärjestelmätyötä ja tunnistettu tarve strategisten säännöllisen liikennejärjestelmätyön, suunnittelun sekä tiekarttojen toimeenpanon resursoimiseksi toimintaympäristön muutokseen vastaamiseksi

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024-2027 ja 2028-2031

2024-2027 Kunnat 1 M€, Valtio 1 M€

2028-2031 Kunnat 1 M€, Valtio 1 M€

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

Liikennejärjestelmän ja liikkumisen tavoiteltua muutosta ei ole mahdollista saavuttaa ilman seudullisesti keskeisiksi tunnistettujen kehittämisteemojen määrätietoista toimeenpanoa. Toimeenpanoa on perusteltua viedä eteenpäin seudullisessa yhteistyössä. Kunnat myös tarvitsevat tukea toimintaympäristön muutoksiin reagoimiseen sekä liikennejärjestelmän kokonaisvaltaiseen suunnitteluun ja tiedontuotantoon. Tietopohjainen päätöksenteko edellyttää tiedon tuottamista.

Kytkeä MAL-sopimukseen 2019-2023

Seudulla on laadittu MAL-sopimuksen mukaisesti strategisia selvityksiä, sisältäen tavoittiloja ja tiekarttoja. Lisäksi seudulta on osallistuttu valtakunnallisen tason liikennejärjestelmäyhteistyöhön.

Seudun liikennejärjestelmäryhmässä on tunnistettu, että seudullisesti merkittävien liikennejärjestelmän kehittämisteemoja on perusteltua edistää seudullisena yhteistyönä ja että tavoitteiden mukainen toimeenpano edellyttää seudullisen asiantuntijaresurssin lisäämistä.

Kytkeä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

Maankäytön kehittämisen vaiheistamisessa on keskeistä tunnistaa edellytykset ja vaikutukset liikennejärjestelmän taloudellisesti kestäväan kehittämiseen, palveluverkon kehittämiseen ja liikennesektorin toimintaympäristön muutokset. Lisäresursoinnin avulla parannetaan kytkentää liikenteen ja maankäytön suunnittelun välillä.

Kytkeä liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

Seudullisen liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittäminen edellyttää kokonaisuuden suunnittelua ja siihen liittyvää tietotuotantoa. Vaikuttavuuden mahdollistaminen edellyttää toimeentarttumista. Seudullisen kokonaisuuden kytkeminen kansallisen tason suunnitteluun edellyttää säännöllistä vuorovaikutusta ja tasojen yhteensovittamista.

Nokian matkakeskuksen toteutus

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

Nokian ratapihan kehittämistä on viety eteenpäin MAL-sopimuksen mukaisesti, mutta suunnittelussa on ollut viivästyksiä. Toteutus alkaa vuoden 2024 aikana ja viedään loppuun 2025 aikana. Hankkeen toteuttamissopimus on tehty Nokian kaupungin ja Väyläviraston välillä.

Matkakeskuksen toteutus jatkaa käynnissä olevaa hanketta rakentamalla linja-autoasema ja saattoliikenteen järjestelyt radan eteläpuolelle.

Suunnittelu ja toteutusvalmius

"MAL Nokia ratapihan kehittäminen" -hankkeen yhteydessä suunniteltiin myös linja-autoasema sekä tila saattoliikenteelle radan eteläpuolelle. Hankkeesta kokonaisuudessaan muodostuu Nokian matkakeskus. Alueesta on laadittu yleissuunnitelma ja suunnittelu jatkuu toteutussuunnitelmana 2024. Hanke tullaan toteuttamaan 2025.

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024-2027 ja 2028-2031

MAL-kaudelle 2024-2027 valtionosuus matkakeskuksen suunnitteluun ja toteutukseen 1,6M euroa.

Ratapihan toteutus aiemmin sovitun mukaisesti.

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

"MAL Nokia ratapihan kehittäminen" -hankkeen yhteydessä suunniteltiin myös linja-autoasema sekä tila saattoliikenteelle radan eteläpuolelle. Hankkeesta kokonaisuudessaan muodostuu Nokian matkakeskus. Alueesta on laadittu yleissuunnitelma ja suunnittelu jatkuu toteutussuunnitelmana 2024. Hanke tullaan toteuttamaan 2025.

Nokian keskustan matkakeskus toimii seudullisesti merkittävän keskustan kehittämisen veturina sekä mahdollistaa merkittävän liikennejärjestelmän multimodaalisen solmupisteen muodostumisen.

Kytkenä MAL-sopimukseen 2019-2023

Hanketta on viety eteenpäin, mutta alueen asemakaavasta tehdyn valituksen johdosta hankkeen toteutus on viivästynyt vuosille 2024 ja 2025.

Kytkenä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

Alueen asemakaava on hyväksytty valtuustossa 6/2023 ja kaavasta valitettu hallinto-oikeuteen.

Kytkenä liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

Ratapiha muodostaa nykytilanteessa päätepiirteen seudun lähijunaliikenteelle sekä keskeisen liityntäpisteen.

Ratapihan kehittäminen sekä muu aluekehittäminen lisää merkittävästi suunnan junaliikenteen houkuttelevuutta, kysyntää ja edelleen kustannustehokkuutta. Seudun tavoitteena on lisätä seisakkeita ja palvelutasoa suunnan junaliikenteeseen heti, kun kapasiteetti luo sille mahdollisuuksia.

Liityntäliikenteen parantamiseksi alueelle tulee rakentaa linja-autoasema. Kokonaisuudessaan alueesta muodostuu Nokian matkakeskus.

Etelän suunnan lähijuna: Sääksjärven seisakkeen suunnittelu ja toteutus

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

Sääksjärven aseman suunnittelu ja toteutus

Suunnittelu ja toteutusvalmius

Seudun ratakapasiteettiselvitys (2023) tunnistaa seisakkeen toteuttamisen mahdolliseksi nykykapasiteetilla. VR:n aikataulusuunnittelu tunnistaa M- ja R- junien pysähtymisen mahdolliseksi ja on huomionnut sen olemassa olevissa aikatauissaan. Seisake priorisoitu seudun ja kunnan suunnitelmissa. Lempäälän raideliikenneselvityksessä arvioitu toteuttamisvaihtoehtoja ja kustannuksia. Kaavoitus käynnissä.

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024-2027 ja 2028-2031

2024-2027 Seisakkeen suunnittelu ja toteutuskustannukset n. 6-10 miljoonaa euroa, josta valtion osuus 3-5 miljoonaa euroa.

2028-2031 kaudelle on perusteltua varautua toteutuksen viipeisiin ja ketjuuntuviin investointeihin. Valtion osuus n. 1 miljoonaa euroa.

Kytkeä MAL-sopimukseen 2019-2023

MAL-sopimuksen mukaisessa lähijunaliikenteen tulevaisuuden tavoitetilat ja tiekartta toteutukselle työssä ensivaiheessa toteutettavaksi tunnistettu seisake.

Kytkeä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

Aseman vaikutuspiirissä (2,5km) sijaitsee nykytilassa 5870 asukasta ja 2100 työpaikkaa. Aseman läheiseen vaikutuspiiriin (1km) tavoitellaan vuoteen 2030 mennessä n 500 uutta asukasta ja 200 työpaikkaa. Vuoden 2030 jälkeen kaavoitus mahdollistaa vielä 3600 asukasta ja 600 työpaikkaa.

Kytkeä liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

Etelän suunnan joukkoliikennettä suunnitellaan kehittyvän junaliikenteen varaan, mikä mahdollistaa bussijärjestelmän uudistamisen palvelemaan erityisesti liityntää. Uudistus mahdollistaa kustannustehokkuuden lisäämisen sekä palvelun parantamisen Lempäälän ja Tampereen sekä kunnan eri keskusten välillä. Sääksjärven on tavoitteena palvella merkittävänä liityntäpysäköintipaikkana sekä kehä 2 yhteyden jälkeen myös liityntäpaikkana valtakunnallisesta junaliikenteestä Tampere-Pirkkalan lentokentälle.

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

Seisake tukee seudun kestävästä liikennejärjestelmän ja maankäytön kehittämistä seudullisesti merkittäväksi määritetyssä keskuksessa, jossa tunnistetaan erityistä potentiaalia tiivistämiseen sekä joukkoliikenteen lisäämiseen. Seisakkeen kehittäminen tukee suunnan junaliikenteen ja joukkoliikenteen taloudellisesti kestävästä kehittämistä. Alueelle on mahdollista muodostaa merkittävä joukkoliikenteen solmu.

Seisakkeen arvioitu lähijunaliikenteen kysyntä vuonna 2030 on arvioilta 1890 matkaa arkivuorokaudessa vuonna 2030.

Idän suunnan lähijuna: Messukylän ja Ruutanan seisakkeiden sekä Oriveden keskustan sähköistyksen ja seisakekehityksen suunnittelu ja toteutus

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

- A) Messukylän seisakkeen suunnittelu ja toteutus
- B) Ruutanan seisakkeen suunnittelu ja toteutus
- C) Oriveden radan sähköistyksen ja seisakekehityksen suunnittelu ja toteutus

Suunnittelu ja toteutusvalmius

Seudun ratakapasiteettiselvitys (2023) tunnistaa seisakkeiden toteuttamisen mahdolliseksi nykykapasiteetilla, VR:n aikataulusuunnittelu tunnistaa pysähdykset radoilla mahdolliseksi. Seisakkeiden kehitys on priorisoitu seudun ja kunnan suunnitelmissa.

A) Tilavaraustarkastelu 2022. B) Alustava aluevaraussuunnitelma 2020 C) ei suunnitelmia.

Seisakkeiden suunnittelun lähtökohdista tulee sopia tarkemmin: suunnitteluratkaisut vaikuttavat merkittävästi toteutuksen kustannuksiin. Kuntien lähtökohtana on, että toteutettavat seisakkeet palvelevat lähijunaliikennettä.

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024-2027 ja 2028-2031

- A) 2024-2027 ja 2028-2031 Seisakkeen suunnittelu ja toteutuskustannukset kokonaisuudessaan n. 10* miljoonaa euroa, josta valtion osuus 5 miljoonaa euroa.
- B) 2024-2027 ja 2028-2031 Seisakkeen suunnittelu ja toteutuskustannukset kokonaisuudessaan n. 10-16 * miljoonaa euroa, josta valtion osuus 5-8 miljoonaa euroa. *) Kustannukset voivat olla merkittävästi pienemmät, mikäli mitoitus voidaan toteuttaa puhtaasti lähijunaliikenteelle.
- C) 2024-2027 ja 2028-2031 Radan sähköistys ja seisakkeen kehitys nykyisellä sijainnilla kokonaisuutena n. 1,5 miljoonaa euroa josta valtion osuus 800 000 euroa.

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

Ratasuunnan kehittäminen kokonaisuutena tukee seudun kestävästä liikennejärjestelmän ja maankäytön kehittämistä sekä mahdollistaa uuden kunnan kytkemisen lähijunaliikenteeseen. Seisakkeiden kokonaisuutena muodostama kysyntä mahdollistaa suunnan junaliikenteen taloudellisesti kestävästä kehittämisen olemassa olevan infraan nojautuen. Seisakkeille arvioidaan yhteensä 1900 nousua vuorokaudessa vuonna 2030.

Kuntien lähtökohtana on, että seisakkeet palvelevat lähtökohtaisesti vain lähijunaliikennettä, mikä tulee huomioida suunnitteluperiaatteiden määrittelyssä.

Kytkentä MAL-sopimukseen 2019-2023

MAL-sopimuksen mukaisessa lähijunaliikenteen tulevaisuuden tavoitetilat ja tiekartta toteutukselle työssä ensivaiheessa toteutettavaksi tunnistettu seisake.

Kytkentä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

- A) Nykytilassa 1km säteellä 9420 asukasta ja 1950 työpaikkaa
- B) Nykytilassa 2,5km säteellä 3060 asukasta ja 300 työpaikkaa.
- C) Nykytilan aseman vaikutuspiirissä 2,5km säde pl. leikkaukset 3400 asukasta ja 1400 työpaikkaa

Kytkentä liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

Suunnan joukkoliikennettä suunnitellaan kehittyvän junaliikenteen varaan, mikä mahdollistaa bussijärjestelmän uudistamisen palvelemaan erityisesti liityntää. Uudistus mahdollistaa kustannustehokkuuden lisäämisen sekä palvelun parantamisen kuntien merkittävien aluekeskusten ja Tampereen. Oriveden seisakkeen on tavoitteena palvella merkittävänä liityntäpysäköintipaikkana seudun joukkoliikennejärjestelmään.

Prioriteettiluokan 3 hankkeiden sekä kansallisesti merkittävien liikenne 12 -suunnitelman ja investointiohjelman kautta rahoitettavien hankkeiden suunnittelu yhteistyö

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

Valtakunnallisesti ja seudullisesti merkittävien hankkeiden määrätietoinen suunnittelu yhteistyö toteutusvalmiuden parantamiseksi. Nykyistä suunnitteluvaiheesta, täydennettävä ja seuraavan suunnitteluvaiheeseen oltava yhteistyö käynnistettävänä seuraavissa hankkeissa:

- Pääradan (Helsinki-Seinäjoki) sekä Pori-radan suunnittelu lähi- ja kaukojunien tarpeet huomioiden: Tampere-Helsinki ja Tampere-Seinäjoki.
- Ylöjärven puuterminalin siirron ja asema-alueen suunnittelu.
- VT 3, VT 9 ja VT12 -kehittämissuunnittelu liikenneturvallisuuden, saavutettavuuden sekä elinkeinoalueiden kehittämiseksi
- Valtatien 12 ja kantatien 65 liikennejärjestelyt Hiedanrannan kohdalla
- Järjestelyratapihan siirto yhdyskuntarakenteen kehittämiseksi ja logistisen solmun mahdollistamiseksi
- Lentokentän ja lentokenttäyhteyksien (kehä2) kehittäminen kansainvälisen saavutettavuuden ja seudun elinkeinorakenteen kehittämiseksi.

Suunnittelu ja toteutusvalmius

Suunnitteluvaihe ja toteuttamisen kiireellisyys vaihtelee kohteiden välillä

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024-2027 ja 2028-2031

2024-2027 Hankkeiden suunnittelukustannusten valtio-osuus noin 5 miljoonaa euroa.

2028-2031 Hankkeiden suunnittelukustannusten valtio-osuus noin 5 miljoonaa euroa: suurempiin kustannuksiin perusteltua varautua mikäli hankkeiden toteuttamisen edellytykset paranevat esim. EU-rahoituksen myötä.

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

Tampereen kaupunkiseudun kansallisen ja kansainvälisen saavutettavuuden sekä vihreän siirtymän edistäminen on kansallisesti tärkeää. Kansallisen ja kansainvälisen saavutettavuuden edistäminen sekä niihin kytkeytyvien elinkeinoalueiden edistäminen edellyttää pitkäjänteistä näkymää toteuttamisen edellytyksistä ja aikajänteestä. Toteuttamisen edellytyksistä keskeisin on rahoitus, Nykyisessä toimintaympäristössä valtion rahoitus näyttäytyy hyvin rajallisena. EU-rahoituksen mahdollistamiseksi tulee edistää suunnitelmavaiheita.

Kytkeytyminen MAL-sopimukseen 2019-2023

Esillä olevat hankkeet ovat olleet väljästi kirjattuina mukana aiemmassa sopimuksessa ja ne ovat monelta osin tunnustettu myös liikenne 12 -suunnitelman investointiohjelmassa. Hankkeet eivät ole kaikilta osin edenneet tavoitellusti toteuttamiseen ja toteuttamiseen tähtäävään suunnitteluun.

Kytkeytyminen yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

Hankkeet kytkeytyvät seudun elinkeinorakenteen kehitykseen ja vihreän siirtymän mahdollistamiseen sekä yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen. Hankkeet ovat mahdollistavat seudun strategisesti merkittävien elinkeinoalueiden kehittämistä.

Kytkeytyminen liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

Hankkeet kytkeytyvät seudun kansallisen saavutettavuuden kehittämiseen. Tarkempi suunnittelutarkkuus on edellytys hankkeiden kytkeäkseen seudun kestävä liikunnan järjestelmään.

Seudun pitkän janteen seisakeverkon kehittämiseen tähtäävä selvitys- ja suunnitteluyhteistyö sekä valikoitujen 2. vaiheen seisakkeiden esisuunnitelmat.

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

Tampereen kaupunkiseudun kunnilla on vahva tahtotila lähijunaliikenteen pitkäjänteiseen edistämiseen. Kunnat ovat kaavoituksessa tunnistaneet potentiaalisia seisakepaikkoja. Hankkeessa tuotetaan seisakeverkon kehittämiseen 2030, 2040 ja 2050 luvuilla liittyvää rakentamiseen, liikenneöintiin ja vaikutuksiin liittyvää tietopohjaa.

Lyhyellä janteella toteutettavuudeltaan perusteltujen seisakkeiden osalta edetään esisuunnitteluun.

Suunnittelu ja toteutusvalmius

Seisakkeista on olemassa eri suunnittelutarkkuuden tietopohjaa. Tarkasteltavat seisakkeet ovat seudun lähijunaliikenteen tavoitteellinen tulevaisuuskuva ja tiekartta toteutukselle selvityksessä tunnistettu ”toisessa vaiheessa toteutettaviksi”, Ensimmäisessä vaiheessa toteutettavien seisakkeiden toteuttamista voidaan pitää tämän selvityksen lähtökohtana.

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024-2027 ja 2028-2031

2024-2027 Hankkeiden selvitys- ja suunnittelukustannusten valtio-osuus noin 1 miljoona.

2028-2031 Hankkeiden selvitys- ja suunnittelukustannusten valtio-osuus noin 1 miljoona. Suurempiin kustannuksiin perusteltua varautua mikäli hankkeiden toteuttamisen edellytykset paranevat esim. EU-rahoituksen myötä.

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

Selvitysten pohjalta seudulla on priorisoitu ensivaiheessa kehitettävät seisakkeet. Maankäytön sekä raide- ja seisakeverkoston pitkäjänteisen kehitysnäkymän kirkastamiseksi selvitys- ja suunnittelutyötä on tarpeen jatkaa myös pitkällä janteella toteutettavien seisakkeiden osalta. Selvitys tuottaa osaltaan tietopohjaa valtakunnallisen raidejärjestelmän kehittämiseen, lähijunamarkkinan kehitykseen sekä kuntien ja seudun maankäytön ja liikennejärjestelmän suunnitteluun.

Kytkentä MAL-sopimukseen 2019-2023

Tampereen kaupunkiseudulla on toteutettu MAL-sopimuksen mukaisesti lähijunaliikenteen tavoitteellinen tulevaisuuskuva ja tiekartta toteutukselle sekä sen toimeenpanoa toteuttava ratakapasiteettiselvitys.

Kytkentä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

Maankäytön tarkoituksenmukainen kehittäminen ja kehityksen ajoittaminen edellyttää näkymää lähijunaliikenteen kehittämisen edellytyksistä.

Kytkentä liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

Joukkoliikennepalvelun sekä siihen liittyvän infran kehittäminen edellyttävät näkymää seisakeverkoston ja sen kautta junaliikenteeseen kytkeytyvän maankäytön kehittämisen edellytyksistä.

Runkobussiliikenteen kehittämispaketti

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

Uudella superbussikonseptilla pyritään nostamaan Nyssen bussiliikenteen asiakaskokemus runkolinjoilla lähelle raideliikennettä. Palvelutasoa nostetaan linja kerrallaan kokonaisvaltaisesti sisältäen vuorotarjonnan, pysäkki-infran, etuisuusjärjestelyt sekä bussikaluston ja palvelukonseptin uudistamisen. Pysäkeistä pyritään parantamaan linjakohteisesti 20-30 %.

Suunnittelu ja toteutusvalmius

- Superbussikonseptin palvelumuotoilun 1. vaihe toteutettu v. 2023 osallistavana suunnitteluna matkustajaryhmien kanssa.
- Pysäkkikartoitukset tehty Tampereella v. 2023 kolmelle busseilla liikennöitävälle runkolinjalle
- Sähkönivelbussien hankinta valmistelussa.

Lähtökohtaisesti toteutettavat hankkeet eivät edellytä merkittävää suunnittelua.

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024-2027 ja 2028-2031 (valtio-osuus 5-6 M€)

2024-2027

- Projektinjohto, 150 k€
- Runkolinjojen pysäkki- ja etuisuusjärjestelyjen kartoitus ja esisuunnittelu, 100 k€
- Osa 1 ja 2 kohteiden yleis-, tie/katu- ja toteutussuunnittelua, 400 k€
- Kohteiden rakentaminen, osa 1, n. 15 - 20 pysäkkiä, 2 M€
- 2028-2031
- Kohteiden rakentaminen, osa 2, n. 15 - 20 pysäkkiä, 3 M€

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

Kytkeä MAL-sopimukseen 2019-2023

MAL-sopimuksen mukaisessa joukkoliikenteen kehityskuvatyössä on tunnistettu, että runkobussiliikenteellä on tärkeä rooli seudun joukkoliikennejärjestelmässä. Raideliikenteeseen kytkeytyvissä selvityksissä on tunnistettu, että taloudellisesti kestävä raideliikenteen kehittäminen edellyttää riittävää kysyntää, jonka muodostumiseksi runkobussit ovat tarkoituksenmukainen joukkoliikennemuoto.

Kytkeä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

Seudun rakennesuunnitelmassa on tunnistettu bussiliikenteen varaan kehittyviä solmuja, joihin pyritään tarjoamaan läheisesti raitiotien kehittämiseen verrattavaa palvelutasoa. Linjaston solmupisteitä muodostetaan alue- ja palvelukeskuksiin. Runkobussiliikenteeseen tukeutuvan maankäytön kehitys hyötyy investoinneista, jotka osoittavat palvelutason pysyvyyttä.

Kytkeä liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

Busseilla tehdään pääosa seudun joukkoliikennematkoista. Hanke mahdollistaa houkuttelevan ja kilpailukykyisen joukkoliikenteen kehittämisen säteittäisissä bussikäytävissä ja poikittaisliikenteessä. Seudun joukkoliikennettä koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi, seudulla on tärkeää panostaa raidekehittämisen ohella joustavaan ja taloudellisesti kestävä bussiliikenteen kehittämiseen.

Runkobussiliikenne on tärkeä osa seudun joukkoliikennejärjestelmässä. Myös runkojoukkoliikennettä tukevat syöttölinjat hyötyvät runkobussiliikenteen kehittämisestä. Runkobussien kehittäminen voi toimia myös ensivaiheena siirryttäessä raitiotieliikenteeseen. Bussiliikenteen kokonaispalvelutason ja asiakaskokemuksen kehittäminen on kustannustehokas toimi kestävä liikunnan edistämiseksi. Kuntien ja Nyssen suunnittelussa on tunnistettu alustavasti kehitettäviä kohteita. Hankkeiden toteuttamisella on edellytyksiä osaltaan tukea eriytymisuhan alla olevien alueiden kehitystä ja siten ehkäistä segregatiota.

Ylöjärven seisakkeen toteutus, sis. puuterminaalin siirto

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

Ylöjärven puuterminaalin siirron toteutus sekä Ylöjärven seisakkeen suunnittelu ja toteutus.

Suunnittelu ja toteutusvalmius

Seisakkeen toteutus edellyttää raakapuun kuormauksen siirtoa pois kaupungin keskustasta. Seudun ratakapasiteettiselvitys (2023) tunnistaa seisakkeen toteuttamisen mahdolliseksi nykykapasiteetilla, jolloin Ylöjärvellä voisi pysähtyä muutama kaukojunavuoro päivässä. Lähijunaliikennettä voidaan toteuttaa kaksoisraiteen ja Tampereen ratapihan uudistuksen toteuduttua. Väyläviraston puukuormauspaikan sijaintiselvitystä (2020) tarkennetaan v. 2023 käynnistyneellä Ylöjärven raakapuukuormauspaikan esiselvityksellä. Ylöjärven ydinkeskustan osayleiskaava 2040 osoittaa alueelle uuden henkilöliikenteen aseman ja Pirkanmaan maakuntakaava 2040 Ylöjärven raakapuukuormauspaikan uuden yleispiirteisen sijainnin pohjoisempaan. Ydinkeskustan arkkitehtikilpailussa (2023) suunniteltiin seisakkeen ympäristön parempaa kytkeytymistä olevaan kaupunkirakenteeseen sekä pääradan ylittävää kevyen liikenteen yhteyttä. Ylöjärvi on ohjelmoinut asemanseudun jatkosuunnittelun ja asemakaavoituksen vuosille 2025–2028.

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024-2027 ja 2028-2031

2024-2027 Seisakkeen suunnittelukustannukset n. 1 miljoona euroa, josta valtion osuus 0,5 miljoonaa euroa.

2028-2031 Puuterminaalin siirto (n. 9M€) ja seisakkeen toteutus (n.5M€) kokonaisuutena noin 14 miljoonaa euroa. Valtio vastaa puuterminaalin siirrosta ja 50% seisakkeen toteutuksesta jolloin valtion osuus yhteensä 11,5M€.

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

Ylöjärvi on seudullisesti merkittävä palvelujen keskus, jossa kaukojuna liikenteen muutamat pysähdykset ovat mahdollisia jo pääradan nykykapasiteetilla puuterminaalitoimintojen siirtyessä toisaalle. Kehitys parantaa seudun kansallista saavutettavuutta, kun kaukojunapalvelun piiriin saadaan uusi läntinen asema. Yhdessä Lielähti-Lakiala kaksoisraiteen kanssa kehityshanke mahdollistaa uuden lähijunaliikenteen suunnan kehittämisen seudulla. Ylöjärven kytkentä junaliikenteeseen laajentaa merkittävästi junaliikenteen markkinaa sekä toimijoiden kiinnostusta siihen kilpailutetussa tilanteessa 2030-luvulla.

Kytkentä MAL-sopimukseen 2019-2023

MAL-sopimuksessa 2019-2023 sovittiin kunnan ja valtion yhteistyöstä raakapuuterminaalin siirtämisen suunnittelemiseksi ja alueen kehittämiseksi.

Kytkentä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

Puuterminaali sijoittuu Ylöjärven keskustataajamaan, kahden keskustakeskittymän väliin. Puuterminaalin siirto ja alueen henkilöjuna liikenteen käynnistäminen mahdollistavat yhdyskuntarakennetta tiivistämisen olemassa olevaan infraan ja palveluihin tukeutuen.

Kytkentä liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

Hanke tukee seudun kansallista ja seudullista saavutettavuutta kustannustehokkaasti sekä luo seudullisesti merkittävän joukkoliikenteen solmupisteen. Juna- ja runkobussiliikenteen muodostama kokonaisuus luo edellytyksiä vaikuttaa tieliikenteen sujuvuuteen länsisuunnalla.

Vt 12 ja kt 65 liikennejärjestelyt Hiedanrannan kohdalla, toteutus (50%)

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

Tampereen kaupungin sijainti kapealla kannaksella asettaa liikenneverkolle erityisiä haasteita. Tampereen Rantatunnelin rakentaminen on ollut merkittävä kehittämishanke kaupungin läpi kulkevan itä-länsi-suuntaisen liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden parantamiseksi. Jotta kokonaisuus toimisi parhaalla mahdollisella tavalla, tulee tämän vuosikymmenen puolivälissä käynnistää valtatie 12 ja kantatie 65 risteysalueen välityskykyä merkittävästi parantavan Vaitinaron eritasoliittymän rakentaminen.

Suunnittelu ja toteutusvalmius

Eritason liittymän suunnittelu on käynnistymässä.

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024-2027 ja 2028-2031

2024-2027 Arvioitu valtio-osuus (50%) 5 M€ suunnitteluun.

2028-2031 Arvioitu valtio-osuus (50%) 60M€ toteutukseen.

Kytkentä MAL-sopimukseen 2019-2023

Hankkeen suunnittelu on viivästynyt, mutta sitä on edistetty. Sopimuksessa vuosille sovittiin, että valtio linjaa pidemmän aikavälin osallistumisensa periaatteet hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen MAL-sopimuksen päivityksen yhteydessä.

Kytkentä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

Hiedanrannan kaupunginosa on 246 hehtaarin alue, jolle on suunniteltu asumista noin 25 000 asukkaalle.

Kytkentä liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

Eritasoliittymällä on merkittävä vaikutus elinkeinoelämän kuljetuksiin, työmatkaliikenteeseen sekä Hiedanrannan alueen maankäytön toteuttamiseen. Hiedanrannasta tulee kestävä liikuminen kaupunginosa, jossa tulee olemaan vahva joukkoliikennejärjestelmä (raitiotie), kestäviä kulkumuotoja suosiva väyläverkko sekä varsin tiukat pysäköintinormit. Alueen toteuttaminen ei kuitenkaan ole mahdollista ilman maantieverkon merkittävää parantamista

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

Eritasoliittymällä on merkittävä vaikutus elinkeinoelämän kuljetuksiin, työmatkaliikenteeseen sekä Hiedanrannan alueen maankäytön toteuttamiseen. Hiedanrannasta tulee kestävä liikuminen kaupunginosa, jossa tulee olemaan vahva joukkoliikennejärjestelmä (raitiotie), kestäviä kulkumuotoja suosiva väyläverkko sekä varsin tiukat pysäköintinormit. Alueen toteuttaminen ei kuitenkaan ole mahdollista ilman maantieverkon merkittävää parantamista

Strategisesti merkittävien hankkeiden ketjuuntuvat investoinnit (50%)

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

Seudun merkittävät joukkoliikennejärjestelmän investoinnit edellyttävät merkittäviä investointeja myös muuhun tie- ja katuverkkoon. Seudun merkittävien elinkeinoalueiden toteuttamista voidaan edistää tarkoituksenmukaisilla tieverkon pistemäisillä investoinneilla. Rahoitettavat kohteet voivat olla esimerkiksi merkittäviä alikulkua tai keskiuuria liittymä- ja risteysjärjestelyjä. Rahoituksella toteutettavat hankkeet määritetään tarkemmin seudun liikennejärjestelmäryhmän päätöksillä.

Suunnittelu ja toteutusvalmius

Pirkkala-Linnainmaa raitiotien yleissuunnittelun yhteydessä on tunnistettu tarve Teiskon tien alikulkujen kehittämiseksi. Lähijunaliikenteen seisakkeisiin liittyen voidaan tunnistaa yleisellä tasolla tie- ja katuverkon kehittämistarpeita. Samoin voidaan tunnistaa elinkeinoalueiden kehittämisen potentiaaleja. Yleisesti kohteiden suunnitteluvalmius on vähäinen.

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024-2027 ja 2028-2031

2024-2027 Arvioitu valtio-osuus (50%) 5 M€, mikäli hankkeissa edetään toteutukseen, sisältäen 1 M€ osallistumisen suunnitteluyhteistyöhön.

2028-2031 Arvioitu valtio-osuus (50%) 5 M€, mikäli hankkeissa edetään toteutukseen, sisältäen 1 M€ osallistumisen suunnitteluyhteistyöhön.

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

Strategisesti merkittävien hankkeiden hyötyjen ulosmittaaminen sekä liikennejärjestelmän toimivuuden varmistaminen edellyttävät myös ketjuuntuvien investointien toteuttamista. Sitoutuminen näihin hankkeisiin on keskeistä strategisesti merkittävien hankkeiden hyväksyttävyyden vuoksi.

Kytkeä MAL-sopimukseen 2019-2023

MAL-sopimuksella on edistetty seudun strategisesti merkittävien kohteiden suunnittelua. Suunnittelussa on tunnistettu tarpeita ympäröivään liikennejärjestelmään kohdistuvien ketjuuntuvien infrakehitystoimenpiteiden toteuttamiseksi. Nämä ketjuuntuvat investoinnit eivät sisälly strategisesti merkittävän hankkeen toteutukseen.

Kytkeä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

Ketjuuntuvien investointien toteuttaminen mahdollistavat strategisesti merkittävien kehittämishankkeiden kytkemisen yhdyskuntarakenteeseen ja liikennejärjestelmään.

Kytkeä liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

Ketjuuntuvien investointien toteuttaminen myötävaikuttaa strategisesti merkittävien hankkeiden hyötyjen ulosmittaamiseen sekä liikennejärjestelmän turvallisuuteen ja sujuvuuteen.

Liityntäpysäköinnin kehittäminen

MAL-sopimuksella edistettäväksi esitettävän hankkeen kuvaus ja perusteet

Hankkeen sisältö

Hanke kattaa liityntäpysäköinnin merkittävät kehittämisinvestoinnit, jotka kytkeytyvät joukkoliikenneinvestointien hyötyjen ulosmittaamiseen sekä aluekehityksen mahdollistamiseen. Tunnistettuja kohteita on esimerkiksi:

- Idän suunnan liityntäpysäköinnin kehittäminen kohteeseen Teiskontie-Heikkilän tie.
- Lännen suunnan liityntäpysäköinnin kehittäminen kohteisiin Ylöjärven keskusta ja Teivo-Mäkkylä
- Etelän suunnassa liityntäpysäköinnin kehittäminen kohteeseen Lahdesjärvi ja Lempäälän keskusta

Kohteet määritellään tarkemmin liikennejärjestelmätyöryhmän päätöksillä.

Suunnittelu ja toteutusvalmius

Liityntäpysäköinnin kehitystarpeet on tunnistettu osana seudullista pysäköinti yhteistyötä sekä raideliikenteen kehittämiseen kytkeytyvissä selvityksissä. Suunnitelmavalmius on lähtökohtaisesti vähäinen.

Kustannusten mittakaava MAL-kausille 2024-2027 ja 2028-2031

2024-2027 Arvioitu valtio-osuus (50%) 5 M€, mikäli hankkeissa edetään toteutukseen, sisältäen 0,5M€ osallistumisen suunnitteluyhteistyöhön.

2028-2031 Arvioitu valtio-osuus (50%) 5 M€, mikäli hankkeissa edetään toteutukseen, sisältäen 0,5M€ osallistumisen suunnitteluyhteistyöhön.

Yhteenveto hankkeen merkityksestä

Seudun joukkoliikenteen suuntaviivat sekä rakennesuunnitelma tunnistavat vaikuttavuuden kannalta keskeiseksi kehittämisperiaatteeksi sen, että yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän merkittävät panostukset kohdennetaan seudun tiiviisiin osiin. Seudun nykyisessä rakenteessa on paljon alueita ja ihmisiä, jotka jäävät näiden kehittämispanosten suoran vaikutus alueen ulkopuolelle. Liityntäpysäköinnin avulla myös nämä alueet kytetään kestävän liikenteen järjestelmään.

Liityntäpysäköinti tukee taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävän liikennejärjestelmän kehittämistä.

Kytkeä MAL-sopimukseen 2019-2023

Seudulla on edellisen MAL-sopimuksen mukaisesti edistetty seudullisten pysäköintiperiaatteiden toimeenpanoa sekä joukkoliikenteen matkaketjujen kehittämistä. Kehittämisessä on tunnistettu liityntäpysäköintiin liittyvä heikko suunnitteluvalmius sekä tarve tarkastella liityntäpysäköinnin kustannustehokasta kehittämistä liityntäpysäköinnin hallintaa.

Kytkeä yhdyskuntarakenteen kehittämiseen

Liityntäpysäköintiä voidaan kehittää osittain vuorottaispysäköintinä. Toisaalta liityntäpysäköinnin ei tule hyödyntää asukaspysäköintinä suunnittele mattomasti ja ilman valvontaa. Rakennesuunnitelman suunnitelmaratkaisu perustuu joukkoliikennejärjestelmän kehittämiseen seudun tiiviillä alueilla ja harvaan asuttujen alueiden kytkemisen kestäväan rakenteeseen liityntäpysäköinnin avulla. Liityntä tilatehokkaisuun kulkutapoihin mahdollistaa maankäytön kehittämisen tiiviissä osissa.

Kytkeä liikennejärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen

Liityntäpysäköinnin kehittämisellä on edellytyksiä laajentaa joukkoliikenteen palvelualueita ja lisätä joukkoliikenteen kysyntää sekä käyttöasteita. Seudun harvaan asutuille alueille ei ole taloudellisesti kestäväa tarjota kilpailukykyisiä kestäväan liikkumisen palveluja. Liityntäpysäköinti mahdollistaa kytkeytymisen joukkoliikenteeseen sekä vähentää liikenteestä aiheutuvia haittoja seudun tiiviillä alueilla.

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

